Pedagogische begeleidingsdienst
Huis van het GO!
Willebroekkaai 36
1000 Brussel

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

ARBEIDSMARKTGERICHTE FINALITEIT

BASISVORMING

EERSTE EN TWEEDE LEERJAAR
(5de en 6de jaar)

LEERPLANNUMMER
2024/3A/BAS

INSPECTIENUMMER
GSO-2024-1276-Gemeenschapsonderwijs-adv-V25

Versiedatum
31/01/2025

ALLE
STUDIERICHTINGEN
DERDE GRAAD
ARBEIDSMARKTGERICHTE
FINALITEIT

Inhoudstafel

Inleiding **3**
Samenhang 3
Uitgangspunten 3
Eigenheid van de studierichting 4
Doelgroep 4
Onderwijskwalificatie 5
Gepersonaliseerd Samen Leren 5
Ruimte voor het eigen pedagogisch project 5

Opbouw van de leerplandoelen **6**
Herkomst van de doelen 6
De leerplandoelen 6
Subdoelen 7
Minimale inhoudelijke afbakening 7
Nummering van de leerplandoelen 7

Leerplandoelen **8**
Sleutelcompetentie 1: Competenties op vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid 8
Sleutelcompetentie 2: Competenties in het Nederlands 11
Sleutelcompetentie 3: Competenties in andere talen 18
Sleutelcompetentie 4: Digitale competenties en mediawijsheid 24
Sleutelcompetentie 5: Sociaal-relationele competenties 25
Sleutelcompetentie 6: Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie 26
Sleutelcompetentie 7: Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven 30
Sleutelcompetentie 8: Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn 32
Sleutelcompetentie 9: Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn 35
Sleutelcompetentie 11: Economische en financiële competenties 36
Sleutelcompetentie 13: Leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatief denken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken 38
Sleutelcompetentie 15: Ontwikkeling van initiatief, ambitie en ondernemingszin en loopbaancompetenties 40
Sleutelcompetentie 16: Cultureel bewustzijn en culturele expressie 41

Minimale materiële vereisten **42**
Vakkenkoppeling **43**
Pedagogisch – didactische ondersteuning **44**

Inleiding

Samenhang

Dit is een leerplan voor de basisvorming arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad. Dit leerplan moet in samenhang gelezen worden met het leerplan 'Specifiek gedeelte arbeidsmarktgerichte finaliteit, derde graad' van de betrokken studierichting.

Tussen het leerplan van het specifiek gedeelte en het leerplan van de basisvorming is een overlap of samenhang tussen leerplandoelen mogelijk. Indien dit het geval is, wordt dit in de GO! Navigator aangeduid, aangevuld met concrete handvaten om deze doelen op een functionele manier te integreren.

Uitgangspunten

Bij het formuleren van de minimumdoelen voor de basisvorming is er over gewaakt dat het ambitieniveau hoog ligt voor alle leerlingen. Bovenop de minimumdoelen heeft het GO!, vanuit haar ambitie om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden aan alle leerlingen, GO!-doelen toegevoegd. Het geheel van de leerplandoelen basisvorming is evenwichtig opgesteld met oog voor de haalbaarheid voor alle leerlingenprofielen binnen de arbeidsmarktgerichte finaliteit en met bijzondere aandacht voor het evenwicht tussen de basisvorming en het specifieke deel.

Het GO! heeft ervoor gekozen om het leerplan basisvorming te ordenen volgens de sleutelcompetenties en niet volgens vakken om op die manier een flexibele schoolorganisatie te faciliteren. Het is immers aan de school om leerplandoelen te koppelen aan leraren/vakken/vakkenclusters/projecten. Bij deze koppeling dient de school er rekening mee te houden dat de gekoppelde leraar het vereist/voldoende geacht bekwaamheidsbewijs heeft volgens de vakkenkoppeling die in dit leerplan is opgenomen.

Eigenheid van de studierichting

Onderwijs bereidt de leerlingen voor op volwaardige participatie aan het maatschappelijk leven. Naast een maatschappelijke deelname bereiden studierichtingen uit deze finaliteit de leerlingen voor op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt.

Om beide doelen te bereiken, bestaat een studierichting uit algemene vorming beschreven in dit leerplan én een specifieke vorming gericht op het realiseren van 1 of meerdere beroepskwalificaties, terug te vinden in een apart leerplan.
De algemene vorming is voor alle studierichtingen uit deze finaliteit identiek, de specifieke vorming uniek.

Het curriculum voor de basisvorming vertrekt van de volgende sleutelcompetenties:

- Competenties op vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid
- Competenties in het Nederlands
- Competenties in andere talen
- Digitale competenties en mediawijsheid
- Sociaal-relationele competenties
- Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie
- Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven
- Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn
- Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn
- Economische en financiële competenties
- Leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatief denken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken
- Ontwikkeling van initiatief, ambitie en ondernemingszin en loopbaancompetenties
- Cultureel bewustzijn en culturele expressie

Binnen een sleutelcompetentie en over de sleutelcompetenties heen dienen de leerplandoelen in samenhang te worden gelezen.

Doelgroep

Leerlingen die het eerste leerjaar van de derde graad aanvangen in de arbeidsmarktgerichte finaliteit hebben door het behalen van de minimumdoelen van de tweede graad de nodige basiscompetenties verworven om de overstap naar de derde graad succesvol te kunnen maken. Hoewel deze leerlingen in voldoende mate de minimumdoelen basisvorming tweede graad bereikt hebben, zal er in de praktijk veel verschil zijn, mede door een heterogene instroom uit zowel de arbeidsmarktfinaliteit, de dubbele finaliteit als de doorstroomfinaliteit.

Vanuit de bovenstaande vaststelling gecombineerd met verschillen qua belangstelling en aanleg op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak kunnen de leerlingen voor de basisvorming beschouwd worden als een zeer heterogene groep. Daarom is het belangrijk om, bij het begin van de graad, de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen om zo als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

Onderwijskwalificatie

Een onderwijskwalificatie geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen. In de Vlaamse kwalificatiestructuur zijn de kwalificaties ondergebracht op 8 niveaus, van basisonderwijs tot universiteit.

Deze studierichting situeert zich op VKS-niveau 3. De uitgangspunten voor een VKS-niveau 3 zijn:

- Kennis en vaardigheden:
    - een aantal abstracte begrippen, wetten, formules en methodes uit een specifiek domein begrijpen
    - hoofd- en bijzaken in informatie onderscheiden
    - één of meer van de volgende vaardigheden aanwenden:
        - cognitieve: informatie analyseren via deductie en inductie, en informatie synthetiseren
        - motorische: constructies maken op basis van een plan
    - handelingen verrichten die tactisch en strategisch inzicht vereisen
    - artistiek-creatieve vaardigheden toepassen
    - standaardprocedures en methodes kiezen, combineren en gebruiken bij het uitvoeren van taken en bij het oplossen van verschillende welomschreven concrete problemen
- Context, autonomie en verantwoordelijkheid:
    - handelen in vergelijkbare contexten waarin een aantal factoren veranderen
    - handelen met delicate, actieve objecten
    - binnen een afgebakend takenpakket functioneren met enige autonomie
    - beperkte organisatorische verantwoordelijkheid opnemen voor eigen werk

De verwachtingen uit de onderwijskwalificatie vormen een hulpmiddel voor leraren en vakgroepen om de afbakening van de leerplandoelen concreet vorm te geven.

Gepersonaliseerd Samen Leren

De ambitie van het GO! is duidelijk. Gepersonaliseerd samen leren betekent dat we met élke lerende, binnen een sociale context, maximaal rendement nastreven op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie. Vanuit een sterke basis- en vakdidactiek zetten we extra in op ‘differentiatie’, het verhogen van autonomie via het aanleren van zelfregulerende vaardigheden en ‘samen leren’. We maken daarvoor gebruik van evidence-informed praktijken en een onderzoekende aanpak op school. Gepersonaliseerd samen leren in het GO! vindt geïntegreerd plaats binnen de realisatie van het totale curriculum en kan alleen gerealiseerd worden met de actieve betrokkenheid van zowel de lerende, de leraar als het (school)beleid.

Vanuit deze visie willen we samen met alle onderwijsprofessionals ons DNA ‘samen leren samenleven’ en ons pedagogisch project waarmaken. Het is ons positief antwoord op de diversiteit die we in onze klassen zien, de nood aan een groeipad naar autonomie en de nood om een samenverhaal te maken.

Ruimte voor het eigen pedagogisch project

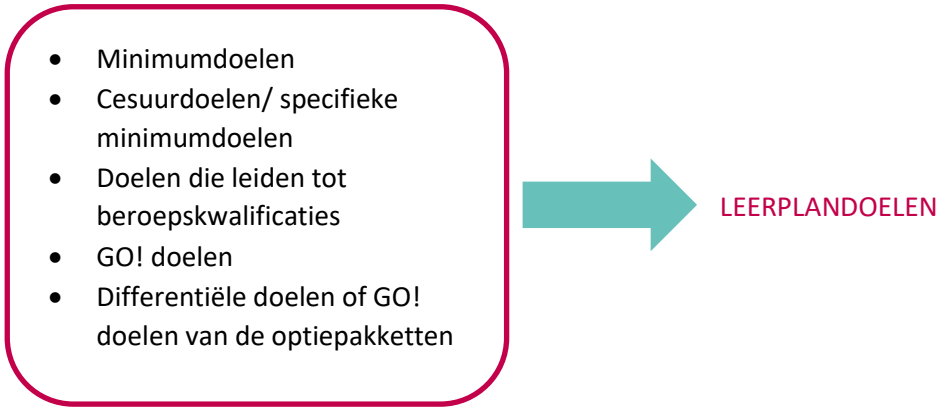
Cruciaal in elke studierichting staat de realisatie van de leerplandoelen. De leerplannen en de lessentabellen van het GO! zijn echter zodanig opgesteld dat het lerarenteam beschikbare ruimte heeft om een schooleigen pedagogisch project te realiseren:

- Enerzijds bieden de leerplannen ruimte om binnen de voorziene tijd zoals aangegeven in de lessentabel, de leerplandoelen verder uit te diepen of te verbreden;
- Anderzijds is er binnen de lessentabel vrije ruimte voorzien waarbij de school eigen accenten kan leggen.

Opbouw van de leerplandoelen

Herkomst van de doelen

De leerplandoelen van het GO! in de tweede en derde graad zijn afkomstig van verschillende bronnen:

De doelen van dit leerplan zijn afkomstig van:

- minimumdoelen
- GO!-doelen

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- Memoriseren: Gegevens zoals begrippen, formules… kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
  Geen enkel leerplandoel heeft ‘memoriseren’ als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- Begrijpen: Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- Toepassen: Formules, technieken, regels… kunnen toepassen.
- Analyseren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden… tot een besluit komen
- Evalueren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden… en aan de hand van criteria, argumenten… een oordeel onderbouwen.
- Creëren: In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht… een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie…

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een ‘hoger’ beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Subdoelen

De subdoelen zijn niet vrijblijvend geformuleerd maar maken integraal deel uit van het leerplandoel. Elk subdoel moet bijgevolg aangeboden worden. Alle subdoelen samen dekken het leerplandoel.

Minimale inhoudelijke afbakening

Het concept van de minimumdoelen wordt doorgetrokken naar de leerplandoelen van het GO!. Dit concept houdt in dat de kennis die noodzakelijk is om het leerplandoel te realiseren niet expliciet wordt opgesomd. Indien er twijfel kan ontstaan of een bepaald kenniselement al dan niet tot het leerplandoel behoort, wordt het uitdrukkelijk vermeld via onderliggende bullets. Concreet betekent dit dat de onderliggende bullets deel uitmaken van het leerplandoel en als dusdanig ook aan bod moeten komen.

Om leerplandoelen te realiseren, is er vaktaal nodig. Hoewel vaktaal niet expliciet in de leerplandoelen wordt opgenomen, maakt vaktaal wel deel uit van het leerplandoel. Net zoals dit het geval is bij andere kenniselementen is het aan de leraar om te bepalen welke vaktaal er nodig is om het leerplandoel te realiseren.

Het gehanteerde concept vertrekt van een groot vertrouwen in de professionaliteit van de leraar. Vanuit een professionele deskundigheid zal de leraar bepalen welke kennis er nodig is om het doel te realiseren waarbij de kenniselementen die in de bullets zijn aangegeven of expliciet vermeld in het leerplandoel minimaal worden meegenomen.

Nummering van de leerplandoelen

Boven elk leerplandoel staat er een nummering. De betekenis is de volgende:

BV3_01.02	01.02

- Links in de eerste rij van elk leerplandoel staat het GO!-volgnummer (bijvoorbeeld BV3_01.02):
  - BV3: Het gaat hier over een doel basisvorming uit de derde graad
  - 01.02: Dit is het volgnummer van het leerplandoel.
    - Doelen van de vorm 01.xx hebben betrekking op sleutelcompetentie 01.
    - Het cijfer xx.02 verwijst naar het volgnummer binnen de sleutelcompetentie.
- Rechts in de eerste rij van elk leerplandoel staat de herkomst van het leerplandoel (bijvoorbeeld 01.02 of geen nummer):
  - Het nummer verwijst naar het corresponderend minimumdoel.
    Een overzicht van de minimumdoelen is terug te vinden op de website van AHOVOKS.
  - Indien er geen nummer staat, gaat het over een GO!-doel.

BV3_01.02.01	Subdoel 1

- Ook de subdoelen krijgen een nummering (bijvoorbeeld BV3_01.02.01):
  - Dit is het eerste subdoel van het leerplandoel BV3_01.02.
- Indien een subdoel overeenkomt met een minimumdoel wordt de verwijzing naar het minimumdoel rechts in de tabel opgenomen.
- Niet elk leerplandoel heeft subdoelen.

Leerplandoelen

Sleutelcompetentie 1: Competenties op vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid

BV3_01.01

01.01

De leerlingen passen technieken voor levensreddend handelen toe in een gesimuleerde leeromgeving. [1]

- technieken en hulpmiddelen bij ongevallen en noodsituaties
- AED
- symptomen gerelateerd aan ongevallen en noodsituaties

toepassen

BV3_01.02

01.02

De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.

evalueren

BV3_01.02.01

Subdoel 1

De leerlingen beoordelen vanuit verschillende thema's hun eigen fysiek gezondheidsgedrag aan de hand van recente wetenschappelijke inzichten.

- gezondheidsrichtlijnen

BV3_01.02.02

Subdoel 2

De leerlingen beoordelen hun eigen mentaal welbevinden aan de hand van recente wetenschappelijke inzichten.

- richtlijnen met betrekking tot mentaal welbevinden

BV3_01.02.03

Subdoel 3

De leerlingen beoordelen eigen en andermans gedrag aan de hand van recente wetenschappelijke inzichten.

- principes van gedragsverandering

[1] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_01.03

01.03

De leerlingen voeren conform de beweegrichtlijnen in verschillende bewegingsomgevingen activiteiten uit in verschillende individuele, interactieve en ritmisch expressieve bewegingsdomeinen. [2]

toepassen

BV3_01.04

De leerlingen reflecteren over de impact van uitgevoerde fysieke activiteiten op hun gezondheid in functie van een levenslange fysieke actieve levensstijl.

- beweegrichtlijnen
- fysieke activiteitsgraad
- hartfrequentiezones

evalueren

BV3_01.05

01.04

De leerlingen ontwikkelen kracht, lenigheid, uithouding, snelheid, coördinatie en evenwicht, rekening houdend met de evolutie van hun fysieke capaciteiten.

- lichaamskenmerk-specifieke activiteiten

toepassen

BV3_01.06

De leerlingen onderbouwen hun eigen beweegvoorkeuren aan de hand van hun eigen fysieke capaciteiten en de mogelijke evolutie ervan.

evalueren

BV3_01.07

01.05

De leerlingen voeren motorische basisvaardigheden uit, rekening houdend met ergonomische principes en de evolutie van hun fysieke capaciteiten.

- technieken van bewegingsleer
- ergonomie

toepassen

[2] Rekening houdend met de context (zoals bewegingsomgevingen en bewegingsdomeinen) waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_01.08

01.06

De leerlingen passen tactieken en principes toe met respect voor de afgesproken regels en rollen in sport en spel. [3]

toepassen

BV3_01.08.01

Subdoel 1

De leerlingen hanteren in meerdere rollen regels van verschillende spelvormen, individuele sporten, interactieve sporten en ritmisch-expressieve sporten.

BV3_01.08.02

Subdoel 2

De leerlingen hanteren in meerdere rollen spel- en sporttactieken, strategieën en principes binnen verschillende spelvormen, individuele sporten en interactieve sporten.

BV3_01.08.03

Subdoel 3

De leerlingen hanteren in meerdere rollen principes van ritmiek binnen ritmisch-expressieve bewegingsactiviteiten.

BV3_01.09

01.07

De leerlingen hanteren in verschillende rollen in sport en spel principes van verantwoord en veilig gedrag. [4]

- veilige beweegomgeving

toepassen

[3] Rekening houdend met de context (zoals de bewegingsdomeinen) waarin het minimumdoel aan bod komt.
[4] Rekening houdend met de context (zoals de bewegingsdomeinen) waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 2: Competenties in het Nederlands

BV3_02.01

02.08

De leerlingen zetten doelgericht strategieën in ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen. [5]

toepassen

BV3_02.02

02.09

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

toepassen

[5] Dit minimumdoel wordt doelgericht ingezet in functie van alle andere minimumdoelen binnen sleutelcompetentie 2. Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_02.03

02.01

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten.

- tekstkenmerken voor receptie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten
Structuur en samenhang	• herkenbare structuur • herkenbare samenhang • duidelijke verbanden
Inhoud	• concrete tot vrij algemene inhoud • gemiddelde informatiedichtheid
Taal	• Standaardnederlands, soms andere taalvariëteiten • frequente en minder frequente woorden • eenvoudig figuurlijk taalgebruik • normaal spreektempo (bijkomend voor mondelinge receptie)

analyseren

BV3_02.03.01

Subdoel 1

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht beluisteren van teksten.

BV3_02.03.02

Subdoel 2

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen van teksten.

BV3_02.04

02.02

De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen en luisteren.

- waardeoordelen van de schrijver of spreker

evalueren

BV3_02.04.01

Subdoel 1

De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen.

BV3_02.04.02

Subdoel 2

De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het luisteren.

BV3_02.05

02.03

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.

- tekstkenmerken voor receptie

evalueren

BV3_02.05.01

Subdoel 1

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het beluisteren van teksten.

BV3_02.05.02

Subdoel 2

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen van teksten.

BV3_02.06

02.04

De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten van de geproduceerde tekst
    - inhoud en vorm afgestemd op het doel en op de doelgroep
- ook notities voor niet-onmiddellijk gebruik

creëren

BV3_02.06.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen notities bij het beluisteren van teksten.

BV3_02.06.02

Subdoel 2

De leerlingen nemen notities bij het lezen van teksten.

BV3_02.07

02.05

De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.

- minimumvereisten voor productie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten
Structuur en samenhang	• herkenbare tekstopbouw • gepaste en herkenbare tekststructuur • herkenbare tekstverbanden • gepaste lay-out (bijkomend voor schriftelijke productie)
Inhoud	• concrete inhoud • gemiddelde informatiedichtheid
Taal	• frequente tot minder frequente woorden • langere en samengestelde zinnen • gepast register • woordkeuze • zinsbouw • helderheid • adequaatheid • correctheid • vlotheid
Ondersteuning	• met behulp van ondersteunende middelen

Bijkomend voor mondelinge productie	Bijkomend voor schriftelijke productie

• varianten van het Nederlands waaronder het Standaardnederlands met aandacht voor:
  ○ uitspraak
  ○ intonatie
• gepaste lichaamstaal
	• Standaardnederlands met aandacht voor:
	  ○ spelling
	  ○ interpunctie

creëren

BV3_02.07.01

Subdoel 1

De leerlingen spreken doelgericht.

BV3_02.07.02

Subdoel 2

De leerlingen schrijven doelgericht.

BV3_02.08

02.06

De leerlingen drukken zich creatief uit met taal. [6]

creëren

BV3_02.09

02.07

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

creëren

BV3_02.09.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge interactie.

BV3_02.09.02

Subdoel 2

De leerlingen nemen doelgericht deel aan schriftelijke interactie.

BV3_02.10

De leerlingen debatteren over maatschappelijke, sociale of ethische stellingen.

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

creëren

BV3_02.10.01

Subdoel 1

De leerlingen bevragen en weerleggen argumenten.

BV3_02.10.02

Subdoel 2

De leerlingen herformuleren argumenten.

[6] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_02.11

02.10

De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

- gevoelswaarde van woorden
- beeldspraak
- vormen van humor
- spelling van in te zetten woorden

toepassen

BV3_02.12

02.11

De leerlingen passen inzicht in taalgebruik toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

- talige elementen om tekstverbanden uit te drukken
- elementen van argumentatie: argument, tegenargument, conclusie

toepassen

BV3_02.13

02.12

De leerlingen illustreren de relatie tussen taal en identiteitsvorming.

begrijpen

BV3_02.14

02.13

De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten. [7]

creëren

BV3_02.15

02.14

De leerlingen gaan in mondelinge interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld.

evalueren

[7] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 3: Competenties in andere talen

RICHTSNOER ERK A1

BV3_03.01

03.01

De leerlingen bepalen het onderwerp en de hoofdgedachte bij het doelgericht lezen en beluisteren van teksten.

- teksten in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten
Lengte	• beperkte lengte
Structuur en samenhang	• zeer eenvoudige, herkenbare structuur • grote samenhang
	Bijkomend voor schriftelijke receptie
	• duidelijke lay-out
Inhoud	• concrete of specifieke inhoud • lage informatiedichtheid
Taal	• hoofdzakelijk frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein • eenvoudige zinsbouw
	Bijkomend voor mondelinge receptie
	• weinig achtergrondruis • normaal spreektempo met pauzes • ondersteunende maar natuurlijke intonatie • heldere uitspraak • duidelijke articulatie • met visuele ondersteuning • met ondersteuning van non-verbaal gedrag

analyseren

BV3_03.01.01

Subdoel 1

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht lezen van teksten.

BV3_03.01.02

Subdoel 2

De leerlingen bepalen het onderwerp, de hoofdgedachte en de hoofdpunten bij het doelgericht beluisteren van teksten.

BV3_03.02

03.02

De leerlingen selecteren relevantie informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.

- teksten in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie

analyseren

BV3_03.02.01

Subdoel 1

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen van teksten.

BV3_03.02.02

Subdoel 2

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het beluisteren van teksten

BV3_03.03

03.03

De leerlingen spreken en schrijven doelgericht met behulp van aangereikte zinnen, sleutelwoorden of een voorbeeld.

- in het Engels of in het Frans
- minimumvereisten voor productie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten	
Lengte	• beperkte lengte (mondelinge productie) • zeer beperkte lengte (schriftelijke productie)	
Structuur en samenhang	• redelijk herkenbare samenhang	
Inhoud	• concrete inhoud	
Taal	• gepast register	
	Bijkomend voor mondelinge productie	Bijkomend voor schriftelijke productie
	• beheersing van bepaalde eenvoudige grammaticale constructies, ondanks het stelselmatig maken van elementaire fouten; begrip van boodschap door ontvanger komt meestal niet in het gedrang • hoogfrequente signaalwoorden: chronologisch verloop, opsomming, oorzaak, tegenstelling • gepaste lichaamstaal • uitspraak is over het algemeen voldoende helder om te worden verstaan ondanks een duidelijk accent, maar gesprekspartners zullen regelmatig om herhaling moeten vragen • vrij vlot gebruik van frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen, ondanks duidelijke aarzelingen en valse starts • beheersing van frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen om te voldoen aan elementaire	• beheersing van hoofdzakelijk transparante woorden, de meest frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen om te voldoen aan de meest elementaire communicatiebehoeften binnen een zeer beperkte waaier aan relevante thema's uit het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein • beperkte beheersing van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen uit een aangeleerd repertoire • gebruik van hoogfrequente signaalwoorden: chronologisch verloop, opsomming • korte woorden en frasen uit het aangeleerde lexicale repertoire zijn correct overgeschreven

	communicatiebehoeften binnen een beperkte waaier aan relevante thema's uit het persoonlijke, publieke, educatieve en professionele domein	
Ondersteuning	• met behulp van ondersteunende middelen	

creëren

BV3_03.03.01 Subdoel 1

De leerlingen spreken doelgericht met behulp van aangereikte zinnen, sleutelwoorden of een voorbeeld.

BV3_03.03.02 Subdoel 2

De leerlingen schrijven doelgericht met behulp van aangereikte zinnen, sleutelwoorden of een voorbeeld.

BV3_03.04

03.04

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.

- in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

Taal	Bijkomend voor mondelinge en schriftelijke interactie
	• gepaste beleefdheidsconventies bij de meest elementaire alledaagse taalhandelingen
	Bijkomend voor mondelinge interactie
	• de communicatie is afhankelijk van herhaling, herformulering en herstel; met ondersteuning om het gesprek gaande te houden

creëren

BV3_03.04.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge interactie.

BV3_03.04.02

Subdoel 2

De leerlingen nemen doelgericht deel aan schriftelijke interactie.

BV3_03.05

03.05

De leerlingen zetten doelgericht strategieën in ter ondersteuning van informatieverwerking en communicatieve handelingen. [8]

- in het Engels of in het Frans

toepassen

BV3_03.06

03.06

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

- in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

toepassen

[8] Dit minimumdoel wordt doelgericht ingezet in functie van alle andere minimumdoelen binnen sleutelcompetentie 3. Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_03.07

03.07

De leerlingen zetten aspecten van het taalsysteem in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen. [9]

- voornaamwoorden: pronom tonique [F]
- frequente rangtelwoorden
- werkwoorden: imperatief
- frequente nevenschikkende en hoogfrequente onderschikkende voegwoorden
- frequente bijwoorden
- bouw van eenvoudige samengestelde zinnen: nevenschikking, onderschikking
- bevelende, uitroepende zinnen

toepassen

BV3_03.08

03.08

De leerlingen illustreren bij het lezen en beluisteren van teksten kenmerkende aspecten van maatschappijen en culturen waarin de doeltaal wordt gesproken.

- teksten in het Engels of in het Frans

begrijpen

BV3_03.09

03.09

De leerlingen drukken de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten uit. [10]

- teksten in het Engels of in het Frans

creëren

[9] Onderstaande kenniselementen gelden voor het Frans of het Engels, afhankelijk van de keuze van het schoolbestuur of de scholengroep om Frans of Engels aan te bieden. Waar gespecificeerd dat ze enkel voor het Frans gelden, door de aanduiding [F], zijn ze enkel van toepassing indien het schoolbestuur of de scholengroep voor het Frans kiest.

[10] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 4: Digitale competenties en mediawijsheid

BV3_04.01

04.01

De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhouden te creëren. [11]

toepassen

BV3_04.02

04.02

De leerlingen respecteren ethische, sociale en legale regels bij het gebruiken van digitale technologie. [12]

toepassen

[11] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[12] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 5: Sociaal-relationele competenties

BV3_05.01

05.01

De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen. [13]

creëren

BV3_05.01.01

Subdoel 1

De leerlingen dragen in groepsactiviteiten actief bij aan de uitwerking van een gezamenlijk resultaat.

- principes van verbindende communicatie
- principes van groepsdynamiek

BV3_05.01.02

Subdoel 2

De leerlingen brengen grensoverschrijdend gedrag in verband met machtsmisbruik en pest- en uitsluitingsgedrag.

- sociaal welbevinden

[13] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 6: Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

WISKUNDE

BV3_06.01

06.01

De leerlingen voeren met functioneel gebruik van ICT eenvoudige berekeningen uit met gehele getallen, decimale getallen, breuken, procenten en verhoudingen in betekenisvolle contexten. [14]

toepassen

BV3_06.02

06.02

De leerlingen ronden zinvol af en schatten resultaten van bewerkingen in betekenisvolle contexten. [15]

toepassen

BV3_06.03

06.03

De leerlingen interpreteren grafieken, tabellen, diagrammen en (woord)formules in betekenisvolle contexten.

- samenhang tussen voorstellingswijzen
- lineaire en niet-lineaire groei
- relatieve en absolute frequenties
- misleidingen

analyseren

BV3_06.04

06.04

De leerlingen benoemen het verschil tussen samenhang en causaliteit in betekenisvolle contexten. [16]

begrijpen

BV3_06.05

06.05

De leerlingen interpreteren kansen in betekenisvolle contexten.

analyseren

[14] Rekening houdend met betekenisvolle contexten van de derde graad.
[15] Rekening houdend met bewerkingen en betekenisvolle contexten van de derde graad.
[16] Rekening houdend met betekenisvolle contexten van de derde graad.

BV3_06.06	06.06
De leerlingen lossen vanuit betekenisvolle contexten problemen op door wiskundige concepten en vaardigheden in te zetten. [17]	
creëren	

[17] Rekening houdend met wiskundige concepten en vaardigheden en met betekenisvolle contexten van de derde graad.

WETENSCHAPPEN

BV3_06.07

06.08

De leerlingen illustreren de invloed van gezondheidsgedrag en leefmilieu op de ontwikkeling van embryo en foetus.

begrijpen

BV3_06.08

06.07

De leerlingen lichten de beheersing van de vruchtbaarheid bij de mens toe.

begrijpen

BV3_06.09

06.09

De leerlingen illustreren het overerven van kenmerken bij organismen.

begrijpen

BV3_06.10

06.10

De leerlingen geven voorbeelden van natuurlijke selectie als mogelijke oorzaak voor biologische evolutie.

begrijpen

BV3_06.11

06.11

De leerlingen verklaren fenomenen of toepassingen uit het dagelijkse leven aan de hand van snelheid, kracht, hefboom, druk, zichtbaar licht, straling of elektriciteit. [18]

begrijpen

[18] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

STEM

BV3_06.12

06.12

De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden. [19]

creëren

BV3_06.12.01

Subdoel 1

De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden en via volgende deelaspecten van de ontwerpcyclus: probleem/behoefte-onderzoek, ontwerp, realisatie, test/ingebruikname en evaluatie van de oplossing.

[19] Rekening houdend met concepten van de derde graad en de context waarin dit minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 7: Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven

BV3_07.01

07.01

De leerlingen reflecteren over de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin.

evalueren

BV3_07.01.01

Subdoel 1

De leerlingen reflecteren over sociale uitdagingen voor een democratische rechtsstaat.

- sociale ongelijkheid
- welvaartsstaat

BV3_07.01.02

Subdoel 2

De leerlingen vergelijken politieke partijen en ideologische stromingen.

- breuklijnen

BV3_07.01.03

Subdoel 3

De leerlingen reflecteren aan de hand van voorbeelden over de invloed van Europees burgerschap op verschillende maatschappelijke domeinen.

BV3_07.01.04

Subdoel 4

De leerlingen reflecteren over hoe individuen en groepen kunnen participeren aan en druk uitoefenen op politieke besluitvorming.

- supranationale en intergouvernementele organisaties
- eigen rol en verantwoordelijkheid

BV3_07.02

07.02

De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit. [20]

- meerderheid, minderheid
- sociale cohesie, solidariteit, wij-zij-denken, sociale polarisatie

evalueren

[20] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_07.03

07.03

De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven. [21]

- eigenschappen van verschillende vormen van samenleven: inclusie en exclusie
- tolerantie en de grenzen ervan
- kenmerken van mechanismen achter onverdraagzaamheid, discriminatie en racisme in historische en actuele voorbeelden

evalueren

BV3_07.04

07.04

De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's. [22]

- compromis, consensus, win-win-oplossing
- belangen van de betrokkenen
- framing-effect
- strategieën: democratisch onderhandelen over conflicterende standpunten, meerdere perspectieven innemen

toepassen

[21] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[22] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 8: Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn

BV3_08.01

08.01

De leerlingen situeren historische fenomenen in tijd en ruimte op een gegeven tijdlijn met de courante historische periodes en op een kaart.

begrijpen

BV3_08.01.01

Subdoel 1

De leerlingen verwerven inzicht in structuurbegrippen van tijd en ruimte.

- oorzaak, gevolg, continuïteit en verandering, evolutie en revolutie
- lokaal, regionaal, nationaal, mondiaal

BV3_08.01.02

Subdoel 2

De leerlingen illustreren kenmerken van de bestudeerde periodes.

- afwisseling tussen de zeven periodes van het courante westerse referentiekader: de prehistorie, het oude nabije oosten, de klassieke oudheid, de middeleeuwen, de vroegmoderne tijd, de moderne tijd, met ruim aandacht voor de hedendaagse tijd

BV3_08.01.03

Subdoel 3

De leerlingen lichten de impact van de scharnierpunten tussen de bestudeerde periodes toe.

BV3_08.02

08.02

De leerlingen vergelijken bronnen over historische fenomenen met aandacht voor betrouwbaarheid.

analyseren

BV3_08.02.01

Subdoel 1

De leerlingen analyseren de aangereikte context van bronnen over eenzelfde historisch fenomeen met aandacht voor betrouwbaarheid.

context van de bron:

- wie: standplaatsgebondenheid van maker en doelpubliek
- wanneer en waar: tijd- en ruimteverschil tussen het moment van het maken van de bron en de feiten
- hoe: tot stand komen van de bron
- waarom: de functie en het beoogd effect van de bron

BV3_08.02.02

Subdoel 2

De leerlingen lichten de inhoud van aangereikte bronnen over eenzelfde historisch fenomeen toe.

- stereotypering
- wij-zij-denken
- argumentatie
- vooroordeel
- anachronisme
- bewerking van de bron

BV3_08.02.03

Subdoel 3

De leerlingen vergelijken de inhoud en context van aangereikte bronnen over eenzelfde historisch fenomeen.

BV3_08.03

08.03

De leerlingen lichten betekenissen toe van historische fenomenen uit westerse en niet-westerse samenlevingen.

begrijpen

BV3_08.03.01

Subdoel 1

De leerlingen lichten betekenissen toe van historische fenomenen.

- context
- multiperspectiviteit
- (on)bedoeld handelen
- verbanden
- betekenis voor een grote groep mensen
- impact en gevolgen voor latere periodes

BV3_08.03.02

Subdoel 2

De leerlingen lichten kenmerken toe van interculturele contacten tussen westerse en niet-westerse samenlevingen.

BV3_08.04

08.04

De leerlingen lichten mythevorming van een historisch fenomeen toe.

- onderscheid geschiedenis - verleden
- redenen voor mythevorming

begrijpen

Sleutelcompetentie 9: Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn

BV3_09.01

09.01

De leerlingen illustreren acties die een duurzaam ruimtegebruik mogelijk maken.

Begrijpen

BV3_09.02

09.02

De leerlingen beschrijven oorzaken, spreiding en gevolgen van natuurfenomenen.

begrijpen

BV3_09.03

09.03

De leerlingen beschrijven gevolgen van de bewegingen van de Aarde.

- dag en nacht, tijdsbepaling, seizoenen

begrijpen

BV3_09.04

09.04

De leerlingen zetten geografische hulpbronnen met inbegrip van GIS-viewers functioneel in. [23]

toepassen

BV3_09.05

09.05

De leerlingen situeren absoluut en relatief personen, plaatsen, patronen en processen op relevante ruimtelijke schaalniveaus. [24]

toepassen

[23] Rekening houdend met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[24] Rekening houdend met personen, plaatsen, patronen en processen die in de derde graad aan bod komen.

Sleutelcompetentie 11: Economische en financiële competenties

BV3_11.01

11.01

De leerlingen beargumenteren binnen een persoonlijk of gezinsbudget keuzes bij aankopen rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.

- belang van financiële engagementen op korte en lange termijn
- eenmalige en terugkerende kosten
- consumentenkrediet
- duurzame consumptie
- instantie voor hulp en advies: OCMW

evalueren

BV3_11.02

11.02

De leerlingen vergelijken sparen en beleggingsvormen op het vlak van risico en rendement.

- inflatie
- beleggersprofiel

analyseren

BV3_11.03

11.03

De leerlingen lichten gevolgen van het werken met een arbeidsovereenkomst en de toegang tot de arbeidsmarkt toe.

- loonbrief
- gevolgen op het vlak van sociale zekerheid, veiligheid en welzijn
- verschillen tussen het werken met een arbeidsovereenkomst versus zonder
- stappen als schoolverlater

begrijpen

BV3_11.04

11.04

De leerlingen lichten verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij een schadegeval toe.

- wettelijk verplichte verzekeringen, contractueel verplichte verzekeringen, facultatieve verzekeringen
- franchise

begrijpen

BV3_11.05

11.05

De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en de ongelijkheid tracht te beperken.

- progressiviteit van de personenbelasting
- herverdelingsmechanisme

begrijpen

BV3_11.06

De leerlingen lichten juridische en financieel-economische gevolgen van meerderjarigheid toe.

- handelingsbekwaam
- strafrechtelijke aansprakelijkheid
- bankverrichtingen

begrijpen

BV3_11.07

De leerlingen vullen een belastingaangifte in op basis van een vereenvoudigde aangifte.

- inkomstenjaar, aanslagjaar
- soorten inkomsten
- belastingverminderingen
- aanslagbiljet

toepassen

Sleutelcompetentie 13: Leercompetenties met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatief denken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking en samenwerken [25]

BV3_13.01

13.01

De leerlingen reflecteren cyclisch, vakspecifiek en vakoverschrijdend over het eigen leerproces en sturen het op basis daarvan doelgericht bij.

evalueren

BV3_13.02

13.02

De leerlingen zetten (meta)cognitieve leer- en regulatiestrategieën in om zich leerinhouden eigen te maken. [26]

toepassen

BV3_13.03

13.03

De leerlingen gebruiken school- en vaktaal. [27]

toepassen

[25] De leerplandoelen van deze sleutelcompetentie kunnen zowel ingezet worden voor de leerplandoelen van de basisvorming als voor de leerplandoelen van de specifieke vorming.
[26] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[27] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BV3_13.04 13.04
De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier. [28]
analyseren
BV3_13.04.01 Subdoel 1
De leerlingen bepalen zelfstandig een geschikte zoekstrategie.
BV3_13.04.02 Subdoel 2
De leerlingen beoordelen op kritische wijze digitale en niet-digitale bronnen op bruikbaarheid op basis van aangereikte criteria.
BV3_13.04.03 Subdoel 3
De leerlingen verwerken zelfstandig de informatie uit de bronnen in functie van een vooropgesteld doel.

[28] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 15: Ontwikkeling van initiatief, ambitie en ondernemingszin en loopbaancompetenties

BV3_15.01

15.01

De leerlingen doorlopen bewust hun studie- of beroepskeuzeproces. [29]

creëren

BV3_15.01.01

Subdoel 1

De leerlingen onderzoeken het studie- en loopbaanaanbod.

BV3_15.01.02

Subdoel 2

De leerlingen kiezen één of meerdere studie- en/of beroepskeuzes.

BV3_15.01.03

Subdoel 3

De leerlingen beargumenteren de gekozen studie- en/of beroepskeuzes.

BV3_15.02

15.02

De leerlingen genereren creatieve ideeën om een probleem op te lossen en bespreken de uitvoerbaarheid ervan aan de hand van criteria. [30]

creëren

BV3_15.02.01

Subdoel 1

De leerlingen gebruiken verschillende technieken om ideeën te genereren.

BV3_15.02.02

Subdoel 2

De leerlingen beoordelen de uitvoerbaarheid.

[29] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[30] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Sleutelcompetentie 16: Cultureel bewustzijn en culturele expressie

BV3_16.01

De leerlingen beschrijven de relatie tussen (uitingen van) kunst en cultuur.

- wisselwerking tussen kunst en cultuur: context, inhoud en functie

begrijpen

BV3_16.02

16.03

De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft. [31]

- vorm- en inhoudskenmerken van kunst- en cultuuruitingen
- samenhang van vormgeving en inhoud

begrijpen

BV3_16.03

16.01

De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen. [32]

- wisselwerking tussen kunst- en cultuuruitingen in westerse en niet-westerse context(en)

analyseren

BV3_16.04

16.02

De leerlingen reflecteren over eigen beleving bij uiteenlopende kunst- en cultuuruitingen. [33]

- interactie tussen eigen waarnemingen, gedachten, gevoelens en gedragingen

evalueren

BV3_16.05

16.04

De leerlingen doorlopen een artistiek-creatief proces vanuit verbeelding. [34]

creëren

[31] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[32] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[33] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.
[34] Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Minimale materiële vereisten

Voor het realiseren van de leerplandoelen is er nood aan voldoende materialen en de nodige uitrusting opdat deze kwaliteitsvol kunnen gerealiseerd worden. Voor de school is het belangrijk dat ze in kaart brengt welke materialen en uitrusting er minimaal nodig zijn om de leerplandoelen te kunnen realiseren.
Deze materialen en uitrusting hoeven niet noodzakelijk op school aanwezig te zijn. De school kan immers ook gebruik maken van materialen en uitrusting die aanwezig zijn op andere locaties zoals bijvoorbeeld andere scholen, infrastructuur van de gemeente, bedrijven…

Op de GO! Navigator worden er, voor deze doelen waarvoor dit relevant is, suggesties gedaan met betrekking tot het in kaart brengen van de minimale materiële vereisten.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor de basisvorming is terug te vinden op de website van het GO! (rubriek leerplannen).

Pedagogisch – didactische ondersteuning

Een uitgebreide pedagogisch – didactische ondersteuning is terug te vinden in de GO! Navigator.